

"Brunatna Księga" na Dzień Dyskryminacji Rasowej. Czytamy bydgoski rozdział. Nie brakuje przykładów

21.03.2023

Agata Szczygielska-Jakubowska

wyborcza.pl
BYDGOSZCZ

21 marca przypada Międzynarodowy Dzień Walki z Dyskryminacją Rasową. Z tej okazji Stowarzyszenie "Nigdy Więcej" wydało "Brunatną Księgę" dokumentującą ataki na tle rasistowskim i ksenofobicznym, jakie miały miejsce w Polsce w ciągu ostatnich trzech lat. Niestety, Bydgoszcz zapisała w tej publikacji własny rozdział.

Stowarzyszenie „Nigdy Więcej” jest niezależną organizacją antyrasistowską, która od wielu lat opracowuje kolejne rozdziały „Brunatnej Księgi” – publikacji dokumentującej przestępstwa z nienawiści popełniane przez neofaszystów, nacjonalistów i skrajną prawicę oraz ich sympatyków. Stowarzyszenie powstało w 1996 r. Jego założycielem był bydgoszczanin, zmarły w 2014 r. Marcin Kornak, działacz społeczny, komentator życia publicznego, pomysłodawca kampanii społecznych promujących szacunek i różnorodność.

Marcin Kornak był również inicjatorem i pierwszym autorem „Brunatnej Księgi”, wciąż uaktualnianego archiwum dokumentującego niegodziwe, dyskryminujące praktyki, przemoc, szacunek i pogardę wobec osób o innym kolorze skóry, orientacji seksualnej, religii, przekonaniach politycznych czy narodowości. W marcu 2023 r., przy okazji obchodzonego od 1966 r. na całym świecie Międzynarodowego Dnia Walki z Dyskryminacją Rasową, opublikowano kolejne rozdziały „Brunatnej Księgi”.

Międzynarodowy Dzień Walki z Dyskryminacją Rasową ustanowiono na pamiątkę masakry w Sharpeville w Republice Południowej Afryki. 21 marca 1960 r. policja otworzyła tam ogień do czarnoskórej ludności protestującej przeciwko apartheidowi. Zginęło wówczas 69 osób, a 180 zostało rannych.

Nowe wątki w historii polskiej nienawiści

Wydana w bieżącym roku księga opisuje nienawistne, ksenofobiczne, nacjonalistyczne i rasistowskie ataki na obcokrajowców i osoby z grup mniejszościowych, jakie miały miejsce w Polsce w latach 2020–2023. W raporcie udokumentowano m.in. manifestacje z hasłami podżegającymi do nienawiści, akty dyskryminacji wobec mniejszości czy faszystowskie transparenty na stadionach. Podkreślono nowy trend – sztucznie podsycaną wrogość wobec uchodźców z Ukrainy i wymierzoną w nich skrajnie prawicową, prorosyjską propagandę.

– „W Brunatnej Księdze” wiele uwagi poświęciliśmy mowie nienawiści w internecie. W polskim społeczeństwie spada akceptacja dla uchodźców wojennych. W znacznej mierze przyczyniają się do tego rozpowszechniane na znaczną skalę antyukraińskie teorie spiskowe, fałszywe informacje i treści wprost obelżywe dla Ukraińców – opisywała dr Anna Tatar, współautorka raportu.

Stowarzyszenie opublikowało również osobne raporty poświęcone mowie nienawiści i dyskryminacji wobec Ukraińców, uchodźców i mniejszości narodowych w Polsce w kontekście trwającej wojny. Po publikacji jednego z nich został serwis YouTube usunął kanał Media Narodowe Roberta Bąkiewicza.

Czytamy bydgoski rozdział „Brunatnej Księgi”

Bydgoszcz niestety również zapisała się na kartach opublikowanego przez stowarzyszenie raportu. Mieliśmy w naszym mieście pochody sympatyków rasistowskiego mordercy Janusza Walusia i dopuszczającego się zbrodni wojennych kpt. Romualda Rajsa „Burego”, przemarsze antyszczepionkowców, antysemitki, antyukraińskie, faszystowskie, proputinowskie zgromadzenia Kamractwa, ataki o podłożu rasistowskim oraz na osoby LGBT. W „Brunatnej Księdze” znajdziemy szokujące opisy.

Nacjoniści w 2020 r. w Bydgoszczy

1 marca 2020 r. uczestnicy marszu zorganizowanego przez skrajnie nacjonalistyczne ugrupowanie Bydgoscy Patrioci eksponowali ogromny transparent z wyrazami poparcia dla Janusza Walusia, polskiego emigranta skazanego w Republice Południowej Afryki na karę dożywotniego więzienia za rasistowskie zabójstwo. W 1993 r. zamordował on Chrisa Haniego, czarnoskórego polityka walczącego z apartheidem. Nigdy nie wyraził skruchy. 21 listopada 2022 r. sąd w RPA zdecydował o jego warunkowym zwolnieniu z więzienia. W manifestacji wzięli udział przedstawiciele Młodzieży Wszechpolskiej, Obozu Narodowo-Radykalnego, pseudokibice Zawiszy Bydgoszcz, a także Jerzy Mickus – radny Rady Miasta Bydgoszcz (z ramienia Prawa i Sprawiedliwości) oraz członek zarządu Stowarzyszenia Piłkarskiego „Zawisza”.

Od kilku lat środowiska skrajnie prawicowe w Polsce kreują kult postaci Walusia i pochwalają popełnione przez niego morderstwo. Uczestnicy bydgoskiego marszu noszą transparenty z hasłem: „Śmierć wrogom ojczyzny” (współcześnie używanym jako zachęta do agresji na tle ideologicznym) oraz flagę upamiętniającą kpt. Romualda Rajsa „Burego”, który dowodził oddziałem Narodowego Zjednoczenia Wojskowego odpowiedzialnego za dokonanie w 1946 r. na Podlasiu zbrodni ludobójstwa na ludności białoruskiej wyznania prawosławnego.

Antyszczepionkowcy w 2020 r. w Bydgoszczy

22 marca i w kolejne dni ksiądz prałat dr Roman Kneblewski, były proboszcz parafii rzymskokatolickiej pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Bydgoszczy, zamieszczał systematycznie na Facebooku wpisy popierające twierdzenia głoszone przez ruch antyszczepionkowców, szydził z ofiar koronawirusa we Włoszech, promował amerykańskiego rysownika Bena Garrisona, popularnego wśród skrajnej prawicy w USA, którego rysunki zawierają treści antysemitki, rasistowskie i antymuzułmańskie. Duchowny, wysoko ceniony w środowisku skrajnej prawicy, znany jest ze wspierania tzw. Marszu Niepodległości i z wygłaszania ksenofobicznych i homofobicznych komentarzy. Biskup bydgoski Krzysztof Włodarczyk w styczniu 2023 r. wydał dekret, w którym zakazuje ks. Romanowi Kneblewskiemu prowadzenia działalności medialnej.

Agresja wobec osób LGBT w 2020 r. w Bydgoszczy

W nocy z 21 na 22 sierpnia na ul. Dworcowej trzech agresywnych mężczyzn usiłowało wtargnąć do klubu gejowskiego Red Pub. „Wyzywali ludzi od »pedałów« i mówili, że trzeba zrobić z nimi porządek. Później zaczęli iść w stronę klubu” – relacjonowała kobieta, która była świadkiem tych zajść. Mężczyzn zatrzymał ochroniarz, doszło do szarpaniny. Jeden z napastników kopnął w brzuch barmankę. Na miejsce wezwano policję, ale sprawcy zdążyli uciec. Według relacji świadków, gdy klienci klubu wyszli z lokalu i skierowali się w stronę ul. Śniadeckich, byli nagabywani przez tych samych agresywnych mężczyzn.

Rasizm w 2021 r. w Bydgoszczy

24 czerwca 2021 r. w autobusie miejskim linii nr 57 w pobliżu ronda Kujawskiego mieszkaniec Bydgoszczy zaatakował jednego z pasażerów, studenta pochodzącego z Zimbabw. Napastnik uderzył go głową w twarz. Gdy kierowca autobusu zareagował na atak i udzielił pomocy poszkodowanemu, bandyta skierował swoją agresję również przeciwko niemu: opluł go i uderzył wyrwanym na przystanku koszem na śmieci. O zdarzeniu powiadomiono policję. Dzień później napastnika zatrzymano. Postawiono mu zarzut naruszenia nietykalności cielesnej o charakterze chuligańskim. Sąd zastosował wobec niego areszt tymczasowy na dwa miesiące.

24 lipca 2021 podczas marszu negującego epidemię koronawirusa, zorganizowanego przez skrajnie prawicowe Bydgoskie Kamractwo Rodaków, doszło do zdarzeń o charakterze antysemitycznym. Uczestnicy tej manifestacji skandowali: „Tu jest Polska, a nie Polin” (po hebrajsku słowo to znaczy Polska; forsowana przez Kamractwo propaganda odwołuje się do teorii spiskowej, wedle której Żydzi mieliby dążyć do zagarnięcia Polski) oraz „Śmierć wrogom ojczyzny” (hasło zachęcające do agresji na tle ideologicznym). Przemówienie wygłosił Wojciech Olszański. Nawoływał m.in.: „Brać tę władzę, bo nam Żydzi ją zabiorą! Nie ma miejsca na tej ziemi dla dwóch narodów! Polska dla Polaków!”, a także: „II wojna światowa była zrobiona tylko po to, żeby mordować Słowian i żeby powstało państwo Izrael. I pan Hitler, który rzekomo popełnił samobójstwo w '45, jest ojcem Izraela i był bity na pierwszych monetach izraelskich jako kreator”. Członkowie Bydgoskiego Kamractwa Rodaków mieli na sobie mundury stylizowane na wojskowe, na których widniały symbole słowiańskiej swastyki, znaki orła przypominającego godło III Rzeszy oraz naszywki „Śmierć wrogom ojczyzny”.

Groźby karalne wobec przeciwników politycznych i dziennikarzy w 2022 r. w Bydgoszczy

29 stycznia 2022 r. na Starym Rynku odbyła się demonstracja negacjonistów koronawirusa, podczas której patostreamer i lider skrajnie prawicowej grupy Rodacy Kamraci Wojciech Olszański zachęcał do przemocy i kierował groźbami śmierci do

parlamentarzystów i dziennikarzy. Trzymając w ręku drewnianą pałkę, przemawiał do zgromadzonych: „To jest kij na poselski ryj. Jeśli oni 1 lutego zagłosują, jak chcą, i ustalą tę ustawę [prawdopodobnie chodziło o regulacje antyepidemiczne – red.], jeśli oni to zrobią, to skazują się na śmierć i my te listy śmierci tworzymy. My ich ostrzegamy. Jeśli oni zagłosują na tak, to ja, Wojciech Olszański, znany w internecie jako Aleksander Jabłonowski, chcę ich zabić! [...] Chcę ich śmierci! Śmierć wrogom ojczyzny!“. W odpowiedzi tłum skandował: „Śmierć!“. Uczestnicy demonstracji wykonali również piosenkę pt. „Naprzód słowiańscy Kamraci“ (do serbskiej melodii ludowej), której słowa brzmiały: „Idziemy po was zbrodniarze, wytoczyć z żył waszych krew [...] / Nie zdrzy nikomu dłoń, litości nie będziem mieć / Łez w oczach nie dojrzy nikt, gotuj się wrogu na śmierć“.

Wystąpienia proputinowskie i antyukraińskie w 2022 r. w Bydgoszczy

12 marca 2022 r. na pl. Zamkowym w Warszawie odbył się wiec poparcia dla antysemitów i patostreamerów Wojciecha Olszańskiego i Marcina Osadowskiego, przebywających w areszcie tymczasowym w związku z kierowaniem gróźb karalnych pod adresem posłów. Uczestnicy warszawskiej demonstracji wygłosili antyukraińskie i antysemitowskie przemówienia.

Nabil Al Malazi, wiceprzewodniczący skrajnie prawicowej partii Polska Patriotyczna, pochwałał wojnę przeciwko Ukrainie: „Rosja działa zgodnie ze swoimi interesami. Celem tej interwencji jest neutralizacja Ukrainy, żadna okupacja“. Negował przy tym rosyjskie zbrodnie wojenne i zaprzeczał, że były prowadzone ataki na ludność cywilną. Propagował też antysemitowską teorię spiskową mówiącą o tym, że w Polsce i zachodniej Ukrainie ma zostać „zainstalowany twór syjonistyczny, który będzie tutaj rządził“. Jeden z uczestników demonstracji, przedstawiony jako „kamrat Jędrzej z Bydgoskiego Kamractwa Rodaków“, w swoim przemówieniu określił rosyjską agresję militarną jako „interwencję porządkową na Ukrainie“.

19 sierpnia 2022 r. w sklepie przy ul. Grunwaldzkiej agresywny mężczyzna zaatakował dwoje klientów pochodzących z Ukrainy. Kobiętę obrzucił wyzwiskami, a gdy w jej obronie stanął świadek tego zajścia (również obywatel Ukrainy), napastnik wyjął nóż i uderzył go ręką w głowę. Groził Ukraincowi śmiercią i kierował ostrze noża w jego stronę. Ponadto bandyta zadał kobiecie cios pięścią w twarz. Wyrwał jej z dłoni telefon komórkowy i roztrzaskał go o podłogę. „Obie osoby znieważył przy tym słownie, kierując do nich obraźliwe i niecenzuralne słowa nawiązujące do ich pochodzenia“ – relacjonowała Lidia Kowalska z zespołu prasowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy. Poszkodowany Ukrainiec trafił do szpitala. Policja wszczęła postępowanie w sprawie napaści. Funkcjonariusze zatrzymali 44-letniego mieszkańca Gdańska, który przyjechał w odwiedziny do znajomych z Bydgoszczy.

Raport „Brunatna Księga 2020–2023” zredagowała Anna Tatar. Współpraca: Jacek Dziegielewski, Łukasz Jakubowski, Anna Moroz, Rafał Pankowski, Dominika Prytko, Jacek Raszewski. Z całym raportem oraz wcześniejszymi wydaniem „Brunatnej Księgi” można się zapoznać [TUTAJ](#).

<https://bydgoszcz.wyborcza.pl/bydgoszcz/7.48722.29580548.brunatna-ksiega-na-dzien-dyskryminacji-rasowej-czytamy-bydgoski.html>